
ADVIES

**Voorontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Franse
Gemeenschapscommissie en het Waals Gewest tot
oprichting van FORMAFORM, een multipartnercentrum voor
de ontwikkeling van de competenties van
beroepsbeoefenaars op het gebied van oriëntatie, opleiding,
sociaal-professionele inschakeling en
validatie van competenties**

Aanvrager

Minister Bernard Clerfayt

Aanvraag ontvangen op

2 juli 2021

Aanvraag behandeld door

Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit -
Financiën

Advies aangenomen door de Plenaire zitting van

16 september 2021

BRUPARTNERS

Bischoffsheimlaan 26 - 1000 Brussel

Tel. : 02 205 68 68 - brupartners@brupartners.brussels - www.brupartners.brussels

Vooraf

Het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Franse Gemeenschapscommissie en het Waals Gewest, dat het voorwerp uitmaakt van het onderhavige advies, heeft betrekking op de oprichting van FORMAFORM, een multipartnercentrum voor de ontwikkeling van de competenties van beroepsbeoefenaars op het gebied van oriëntatie, opleiding, sociaal-professionele inschakeling en validatie van competenties. Hoewel FORMAFORM sinds 2010 operationeel is, had het tot dusver geen rechtspersoonlijkheid, hetgeen met het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt beoogd te corrigeren.

Oorspronkelijk was FORMAFORM bedoeld om de competenties te versterken van opleiders die werkzaam zijn binnen Forem, Bruxelles Formation en het IFAPME. In de partnerschapsovereenkomst die deze drie operatoren op 25 april 2016 hebben gesloten, zijn verschillende aspecten van hun samenwerkingen geformaliseerd. Deze overeenkomst heeft het project de nieuwe naam « FORMAFORM + » gegeven en beoogt terzelfder tijd andere groepen toegang te geven tot het transversale opleidingsaanbod, dat door dit Centrum wordt voorgesteld. Deze elementen hebben aldus tot de geleidelijke uitbreiding van het actieterrein van FORMAFORM bijgedragen. In dit verband zullen andere instellingen waarschijnlijk van de ondersteuning ervan kunnen genieten. Het gaat om de leidinggevenden die werkzaam zijn binnen de operatoren van de sociaal-professionele inschakeling, de SFPME (en in het bijzonder de efp), de opleiders van de competentiecentra en de personen die met de begeleidingsopdrachten in het Beroepenpunt zijn belast. Er zij op gewezen dat in artikel 3 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord ook wordt bepaald dat de volgende actoren van de diensten van FORMAFORM kunnen genieten : de Opleidings- en Tewerkstellingspolen (OTP's), het Consortium de validation des compétences (CVDC) en de Centres de validation des compétences.

Naast een toename van het aantal actoren dat een beroep op FORMAFORM kan doen, wordt ook het dienstenaanbod van dit Centrum gediversifieerd. Verschillende innoverende benaderingen op het gebied van het leren zijn immers in het aanbod van de initiële opleiding en de bij- en nascholing geïntegreerd. Bovendien wordt met het ontwerp van akkoord beoogd het volgende te ontwikkelen :

- Een monitoringdienst op het gebied van levenslang leren ;
- Een centrum voor studiebegeleiding om de competenties van de studiebegeleiders te ontwikkelen ;
- Certificatie- en validatiediensten voor het publiek ervan ;
- Globale partnerschappen in verband met het gewestelijk beleid en de ontwikkeling van het gekruist beleid, zoals aangegeven in de laatste Regeerakkoorden van de betrokken entiteiten ;
- Naast de gratis diensten die aan de bovengenoemde operatoren worden aangeboden (met dien verstande dat dit aanbod prioritair toegankelijk zal zijn voor de 4 belangrijkste operatoren die de voorziening sturen¹), voorziet het ontwerp van samenwerkingsakkoord ook in de mogelijkheid om een betalend aanbod te ontwikkelen dat op particuliere actoren is gericht. Dit beantwoordt aan de noodzaak om andere bronnen van inkomsten te ontwikkelen dan deze uit financieringen vanwege het Waals Gewest, de COCOF en de Europese Fondsen.

Er worden vier stappen aangegeven voor de uitvoering van de verschillende doelstellingen, die in het ontwerp van samenwerkingsakkoord worden genoemd.

---

¹ Bruxelles Formation, Forem, IFAPME, SFPME

In 2021 bestaat de eerste fase erin de nieuwe structuur van FORMAFORM te organiseren (rechtspersoonlijkheid, kernteam met eigen loonlijst, beheersautonomie) en de governance en sturing ervan operationeel te maken. Daartoe worden in hoofdstuk III van het ontwerp van samenwerkingsakkoord een Stuurcomité en een Oriëntatiecomité ingesteld.

De tweede fase (2021 en 2022) betreft de uitbreiding van de toegang tot het aanbod tot de operatoren van de sociaal-professionele inschakeling, het IFAPME, de OTP's, de efp, het CVDC, de Centres de validation des compétences en het Beroepenpunt. Momenteel is het gratis aanbod in de eerste plaats bestemd voor Bruxelles Formation, Forem, het IFAPME en de SFPME. Bovendien is FORMAFORM voornemens om in deze fase een technisch opleidingsaanbod (naast de transversale opleidingen) ten behoeve van opleiders en een centrum voor studiebegeleiding te ontwikkelen. Tot slot zal het erop aankomen om het hierboven vermelde betalende aanbod te ontwikkelen.

De jaren 2021 en 2022 zullen ook worden aangegrepen om de globale partnerschappen te versterken, om de doelstellingen van verschillende Europese programma's op het gebied van levenslang leren en begeleiding te verwezenlijken² en om een betalend aanbod te ontwikkelen. Deze derde fase zal FORMAFORM ook in staat stellen om aanbevelingen en adviezen naar de Regeringen toe te formuleren.

Tot slot zal FORMAFORM in een vierde ontwikkelingsfase (2022-2023) kunnen uitgroeien tot een Centrum voor validatie en certificatie van de competenties van opleiders, maar ook kunnen bijdragen aan de versterking van de banden tussen de operatoren. Het zal er ook op aankomen om het tot een referentiecentrum op het gebied van kwaliteitsborging in de beroepsopleiding te laten uitgroeien (in samenhang met het Europese netwerk [EQAVET](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Rol van de sociale partners

Brupartners neemt akte van de verschillende fasen in de ontwikkeling van FORMAFORM, maar plaatst vraagtekens bij de reikwijdte van de voorgenomen nieuwe opdrachten, die verder lijken te gaan dan wat er ten tijde van de invoering van de voorziening in 2010 ten uitvoer werd gelegd. Dit roept enkele vragen op, in het bijzonder aangaande de rol van de sociale partners die geen zitting hebben in de bestuursorganen van FORMAFORM.

Daarom zou het volgens **Brupartners** raadzaam zijn om over het goede verloop van de opdrachten van FORMAFORM regelmatig verslag uit te brengen aan de Beheerscomités van de opleidingsoperatoren, waarin de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties aanwezig zijn. Met het oog op een optimale informatie-uitwisseling stelt **Brupartners** voor dat de Beheerscomités, in functie van de evolutie van de dossiers betreffende de werking van FORMAFORM, zo nodig afzonderlijke vergaderingen aan dit onderwerp zouden wijden.

---

² ESF, Erasmus+, EASI-programma (Werkgelegenheid en Sociale innovatie)

Voorts moet ervoor worden gezorgd dat de opleidingsoperatoren die zitting hebben in het Stuurcomité van FORMAFORM zich hierin zouden kunnen positioneren op basis van de richtsnoeren die in hun respectievelijke beheerscomités zullen zijn overeengekomen, evenals op basis van een regelmatige verslaglegging.

Tot slot herhaalt **Brupartners** dat hij, zoals hij in zijn Bijdrage³ heeft aangegeven, « voorstander is van het idee om na te denken over een duidelijkere structurering van het gebied van de Franstalige beroepsopleiding in Brussel, met name wat betreft de plaats van de verschillende werkgevers- en vakbondsorganisaties in het beheer van de opleiding, met name deze van de KMO's ».

1.2 Budgettaire beschouwingen

Gelet op de reikwijdte van de nieuwe opdrachten die door het ontwerp van samenwerkingsakkoord aan FORMAFORM worden toevertrouwd, herhaalt **Brupartners** dat er aandacht zal moeten worden besteed aan de toereikendheid van de financiële middelen die de verwezenlijking van alle omschreven doelstellingen mogelijk zullen maken. De volgende programmering ESF+ 2021-2027, waarvan de modaliteiten nog in onderhandeling zijn, zou namelijk kunnen leiden tot een neerwaartse bijstelling van het aandeel van de Europese financiering in de projecten die FORMAFORM voornemens is te ontwikkelen. FORMAFORM dient er dus voor te zorgen dat het kan rekenen op voldoende financiering vanwege de gefedereerde entiteiten die het subsidiëren, maar moet ook nagaan of het haalbaar is om van andere financieringsbronnen te kunnen genieten, in goede overeenstemming met zijn opdrachten die hoofdzakelijk kosteloos worden uitgevoerd (zie 2.2).

1.3 Groepen waarop de opleiding binnen FORMAFORM betrekking heeft

Brupartners merkt op dat in het ontwerp van samenwerkingsakkoord naast opleiders, die de belangrijkste doelgroep vormen waarop het dienstenaanbod van FORMAFORM betrekking heeft, ook werkzoekenden en werknemers worden genoemd.

Wat werkzoekenden betreft, benadrukt **Brupartners** dat het raadzaam is om duidelijk de perimeter af te bakenen waarbinnen deze ertoe zouden kunnen worden gebracht om van een opleiding binnen FORMAFORM te genieten. Zoals in het ontwerp van samenwerkingsakkoord bepaald, kunnen zij enkel op initiatief van een opleidingsoperator toegang tot dit Centrum krijgen.

Wat de werknemers betreft, beveelt **Brupartners** aan om in het ontwerp van samenwerkingsakkoord te verduidelijken dat het om werknemers uit de openbare sector gaat, op verzoek van een openbare operator voor beroepsopleiding.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Plaats van de actoren van de sociaal-professionele inschakeling

Brupartners verheugt zich over het voornemen van de bij het ontwerp van samenwerkingsakkoord betrokken partijen om het dienstenaanbod uit te breiden tot andere operatoren, zoals de sociaal-professionele inschakeling. **Brupartners** herhaalt in dit verband dat de sector van de SPI een volwaardige actor op het gebied van opleiding is, waarvan de specifieke kenmerken in verband met het door hem ondersteunde publiek het ten volle verdienen om in aanmerking te worden genomen.

---

³ B-2021-009

In dit perspectief zou de FeBISP niet alleen zitting moeten kunnen hebben in het Oriëntatiecomité (adviesorgaan), maar ook in het Stuurcomité. Er moet immers voor worden gezorgd dat de pedagogische benaderingen die eigen zijn aan de sociaal-professionele inschakeling van het publiek, in de beslissingen van deze Comités in aanmerking worden genomen.

Indien de samenstelling van deze twee comités tot de FEBISP wordt uitgebreid, herinnert **Brupartners** bovendien aan het bestaan van het Opleidingsfonds SPI, dat paritair wordt beheerd en waarmee van gedachten zal moeten worden gewisseld om ervoor te zorgen dat de door elk van deze organen vastgestelde richtsnoeren goed op elkaar zouden zijn afgestemd.

2.2 Betalend aanbod

In dit stadium is **Brupartners** het niet eens met het betalende aanbod dat FORMAFORM wil ontwikkelen, en dit zelfs indien het de bedoeling is om de financiële middelen te diversifiëren. Dit aanbod is momenteel niet voldoende afgebakend ten opzichte van de opdrachten van de andere operatoren en draagt niet bij tot een beter begrip van het beroepsopleidingsdomein voor de gebruikers. Het door FORMAFORM voorgestelde gratis aanbod moet inderdaad de norm blijven voor openbare opleidingsoperatoren om hun opleiders een regelmatige bijscholing van hun competenties en pedagogische benaderingen te waarborgen.

2.3 « Centre de ressources en orientation »

In artikel 3, § 2 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord worden de diensten opgesomd die FORMAFORM voornemens is te ontwikkelen. Zo is onder meer de oprichting van een « Centre de ressources en orientation » gepland « voor de ontwikkeling van de competenties van de oriëntatieadviseurs en voor het onderzoek naar en de ontwikkeling van methodologische instrumenten en benaderingen ». Dit initiatief past in het kader van de voorziening « Orientation tout au long de la vie » (« OTLAV »), die momenteel wordt ontwikkeld.

Brupartners herhaalt dat ook Actiris bij de OTLAV-voorziening is betrokken, zodat ervoor zal moeten worden gezorgd dat FORMAFORM rekening zou kunnen houden met de verzoeken die door de Brusselse openbare arbeidsbemiddelingsdienst worden uitgedrukt, of deze nu verband houden met dit « Centre de ressources » of meer in het algemeen met een aantal van de opdrachten van FORMAFORM.

2.4 Adviesbevoegdheid

In artikel 3, § 3 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt melding gemaakt van de toekomstige ontwikkeling van een adviesbevoegdheid, die door het Oriëntatiecomité van FORMAFORM kan worden verleend zoals omschreven in artikel 8 van de ontwerptekst. **Brupartners** wijst erop dat er al andere adviesorganen bestaan, die over de nodige deskundigheid beschikken om zich objectief over opleidings- en oriëntatievraagstukken te kunnen uitspreken. **Brupartners** wil in dit verband dan ook wijzen op de relevantie om het advies in te winnen van de beheersorganen van de verschillende operatoren die van de diensten van FORMAFORM genieten (zoals het Beheerscomité van Bruxelles Formation) of van meer transversale instanties, zoals de Instances Bassin Enseignement Qualifiant-Formation-Emploi.

2.5 Kwaliteitsagentschap

Brupartners juicht de wens toe om een « kwaliteitsagentschap » voor beroepsopleiding op te richten, maar vestigt de aandacht op het feit dat deze doelstelling in overeenstemming moet zijn met de inhoud van de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van een Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsopleiding en -opleiding⁴. Hierin wordt immers verduidelijkt dat « *het kader sterk de nadruk moet leggen op kwaliteitsbewaking en -verbetering, door het combineren van interne en externe evaluatie, herziening en verbeteringsprocedures* ». **Brupartners** verzoekt de binnen FORMAFORM werkzame operatoren dan ook om voor een transparant evaluatieproces te zorgen. Het is van belang dat dit proces zowel intern als door externe beoordelaars zou kunnen worden uitgevoerd, die in alle objectiviteit een beoordeling zouden kunnen geven van de kwaliteit van de processen van definitie, evaluatie en certificatie van de leerresultaten die door operatoren op het gebied van beroepsopleiding en validatie van competenties ten uitvoer worden gelegd.

In dit verband vestigt **Brupartners** de aandacht op het feit dat het van belang is om te voorkomen dat de Directies van de basisoperatoren die werkzaam zijn in de governance van FORMAFORM, zowel rechter als partij zouden zijn. Een dergelijke vermenging van de rollen, die momenteel in bepaalde Brusselse overlegorganen kan worden waargenomen, zal immers niet bijdragen tot de soepelheid in de besluitvorming en op het gebied van beheersautonomie.

*
*   *

---

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009H0708\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009H0708(01)&from=EN)